ב"ה | ערב שבת קודש חול המועד סוכות | י"ט בתשרי התש"פ | 18.10.19 | גיליון מס' 1711

חב"ד
כל הלב לכל אחד
צעירי אגודת חב"ד

שיחת השבוע

שמחת תורה – השמחה שלך

השמחה אינה על מידת הלימוד ועל היקף הידע. אנו שמחים על עצם היותנו יהודים ועל עצם הקשר שלנו עם התורה. אנו שמחים שיש לנו תורה

שפע של אהבה ושמחה למשך כל ימות השנה (צילום: שניאור שיף)

ר ש המנסים להסביר את מהותו של חג שמחת תורה בסיפור על יהודי עם־הארץ שרקד בהתלהבות בשמחת תורה. שאלוהו: "שמחה זו על שום מה? אילו היית מתייגע בתורה כל השנה, אפשר היה להבין את שמחתך; אך מכיוון שעם־הארץ אתה, על מה השמחה?". החזיר אותו עם־הארץ תשובה: "וכשאחי משיא את בנו, אינני שמח בשמחתו?".

הסיפור הזה אולי מעלה חיוך על שפתותינו, אבל הרעיון הבסיסי הטמון בו אינו נכון. השמחה בשמחת תורה איננה של הלמדנים ושל תלמידי החכמים, והיהודי הפשוט אינו בא לשמוח בשמחתם של אחרים. זו שמחה אישית של כל יהודי באשר הוא.

ריקודים, לא נאומים

אחד הביטויים לכך היא הדרך שבה אנו שמחים בשמחת תורה. לכאורה שמחה הקשורה לתורה הייתה צריכה להיות בעלת אופי עיוני־לימודי. מן הראוי היה שהיום הזה ייִוחד ללימוד תורה, וגדולי הלמדנים היו צריכים לשאת דרשות ולהשמיע פלפולים וחידושים.

למעשה אנו נוהגים אחרת לגמרי. איננו עוסקים כלל בדרשות ובעיון בסוגיות עמוקות. מתכונת הריקודים בשמחת תורה אף אינה מאפשרת כלל לעיין וללמוד בתורה. אנו רוקדים עם ספר התורה כשהוא מכוסה במעילו או בארגז העץ.

מכאן שהשמחה בשמחת תורה אינה על מידת הלימוד ועל היקף הידע בתורה. אנו שמחים על עצם היותנו יהודים ועל עצם הקשר שלנו עם התורה. אנו שמחים על שיש לנו תורה.

תחושה זו משותפת לכולנו. גם מי שלא זכה ללמוד תורה – יהודי הוא. גם מי שאין לו ידיעה בתורה מרגיש את יוקר מעלתה ואת קדושתה. לכן זו שמחה של כל אחד ואחד מבני העם היהודי.

אנו מביטים בהמונים הבאים לשמוח בשמחת תורה. באבות המרכיבים את ילדיהם על כתפיהם. בנערים עונדי העגילים הרוקדים עד כלות הכוחות. פתאום אנו מרגישים את עומק הקשר של כולנו אל התורה ואל אבינו שבשמיים. פתאום מתגלה כי בלב כל אחד ואחד מאיתנו שוכנת נשמה יהודית טהורה וזכה, מלאת אהבה לבורא ולתורתו.

מאגרי שמחה

שמחת תורה הוא הזמן לקבֵּע בלב כולנו את האחדות, את האהבה לתורה ואת השמחה. את ההרגשה המלכדת המופלאה שחשנו בתפילה המשותפת ביום הכיפורים ובשמחה המשותפת בשמחת תורה, עלינו להזרים למשך כל ימות השנה כולה. גם בימי חולין אפורים ורגילים עלינו לזכור את הבסיס היהודי העמוק המאחד את כולנו.

וזו בעצם מהותם של הימים הללו – הם בבחינת מאגרים שמהם אפשר לשאוב שפע של ערכים, אהבה ושמחה למשך כל ימות השנה. לכן חשוב כל־כך לנצל את הרגעים האלה לשמחה גדולה. זה הזמן לשכוח את הבעיות הארציות, את טרדות היום־יום ואת שאר הדאגות והעיסוקים, ולהשקיע את כל הכוחות בשמחה טהורה.

נשמח אפוא בחג הסוכות ובשמחת תורה, ובעזרת ה' תהיה לנו שנה שמחה, שנת פדות, גאולה וישועה!

יש חדש

הקפות ראשונות

בתי חב"ד מפעילים ברחבי הארץ את מיזם ההקפות הראשונות, שנועד להעלות את המודעות להקפות בליל שמחת תורה ולהביא קהל רב לשמחה הגדולה. הציבור הרחב מוזמן להקפות האלה, והבאים גם ייהנו מקידוש ומכיבוד ביד רחבה. לאור ההצלחה בשנים הקודמות מצפים לקהל גדול שיבוא להשתתף השנה בשמחה.

ההקפות בכפר חב"ד

ועד כפר חב"ד מזמין את המוני בית ישראל להקפות השניות המפורסמות, שנערכות בבית הכנסת 'בית מנחם' בכפר, במוצאי שמחת תורה. אלפי יהודים, מכל גוני הקשת, באים להקפות המיוחדות האלה, לשמוח שמחה טהורה וסוחפ. את ההקפות יובילו הזמר **נמואל הרוש** ותזמורתו של **גרשון פרישטט**. ההקפות יתחילו ב־8:30 בערב.

הקפות במערת המכפלה

בית חב"ד חברון מקיים במוצאי שמחת תורה הקפות שניות במערת המכפלה, עם תושבי היישוב היהודי בחברון ועם ציבור מגוון שיבוא מכל רחבי הארץ. הזמר החסידי **יוני שלמה** ירקיד את הציבור. ההקפות מתואמות עם כוחות הביטחון. לפרטים 052־3191902.

גם בעת אשפוז
צעירי חב"ד איתך!
*5732
לב חב"ד - חשד וחרפא
אושפזת? בן משפחה או חבר אושפז?
פנו לשליחי חב"ד במרכז הרפואי

זמני השבוע

בחסות אפיקים חברת סיטום מים

	ירושלים	ת"א	חיפה	באר שבע	אילת	ניו יורק
כניסת השבת	5:28	5:43	5:34	5:46	5:47	5:53
צאת השבת	6:40	6:42	6:40	6:43	6:41	6:51

נעמ זורם ברעם אחד

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב **יוסף־יצחק אהרונוב**

עורך: **מנחם ברוד**
יוצא לאור על־ידי: **המרכז לעזרי שליחות**
ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000
פקס' 03־9606169 • **דוא"ל:** chabad@chabad.org.il
אתר: www.chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות
נא לשמור על קדושת הגיליון

הסוכה – תוספת כוח מול הקור

הישיבה בסוכות היא זכר ליציאת מצרים. אך זו הייתה באביב, ומדוע אנו יושבים בסוכות בסתיו? מבאר ה'טור' (אורח חיים סימן תרכה): "לפי שהוא ימות הקיץ, ודרך כל אדם לעשות סוכה לצל, ולא הייתה ניכרת עשייתנו בהם שהם במצוות הבורא יתברך. ולכן ציווה אותנו שנעשה בחודש השביעי, שהוא זמן הגשמים, ודרך כל אדם לצאת מסוכתו ולישב בביתו, ואנחנו יוצאין מן הבית לישב בסוכה. בזה ייראה לכול שמצוות המלך היא עלינו לעשותה".

יציאה זו לסוכה בעונת הסתיו דווקא נושאת בתוכה מסר הנוגע לכללות עבודת הבורא.

תורת חיים

התורה נקראת 'תורת חיים', מכיוון שהיא מקיפה את כל חיי האדם. עניינן של התורה ומצוות אינו שמוטלת עליו חובה לעשות פעולות מסוימות בזמנים מסוימים, ולאחר מכן האדם חופשי להתנהג כרצונו. התורה והמצוות מדריכות את האדם בכל פרטי חייו, וכל דבר שהוא עושה צריך להיות על־פי התורה.

יתרה מזו, אפילו שנתו של יהודי צריכה להיות על־פי התורה. עליו לשכב לישון מתוך הכנה שכאן הולך לישון יהודי, וגם בעת השינה "ה' ניצב עליו... ובוחן כליות ולב" (תניא פרק מא). הכנה זו משפיעה על תודעתו של היהודי, שהוא ישן מתוך הכרה שהוא מוסיף להיות עבדו של מלך מלכי המלכים.

יהודי ישן

ההוכחה שאדם מסוגל לשלוט בעצמו גם בשנתו היא מהעובדה שהוא נושא באחריות לנזקים שגרם בשנתו, שכן "אדם מועד לעולם... בין ער בין ישן" (בבא קמא נו,א), כי גם כשהוא ישן הוא אמור לשלוט על עצמו.

ורואים במוחש שההכנה לשינה פועלת גם על השינה עצמה. כשאדם שוכב לישון בהחלטה להקיץ בשעה מסוימת, הוא מתעורר בזמן שהחליט לקום בו. נמצא שההכנה לשינה משפיעה עליו גם בשעה שהוא ישן. וכך ההכנה של יהודי לשינה פועלת עליו שלא יקרו לו דברים בלתי־רצויים, ואדרבה, נשמתו תעלה אז למעלה, לשאוב לה חיים ממקורות הקדושה.

תשובה לטענה

יכול אדם לטעון: חיים כאלה היו אפשריים בזמן בית המקדש, כאשר האור האלוקי היה גלוי, אבל בתקופת הגלות, כאשר בעולם שוררת חשיכה רוחנית – איך אפשר להגיע לרמה כזאת שהתורה תקיף את כל חייו של האדם? התשובה היא, שדווקא מצב זה מחייב להתחזק עוד יותר בדבקות בתורה, כדי לגבור על הקשיים הנובעים מחושך הגלות.

הכוח לכך ניתן ממצוות סוכה, המתבטאת בעשיית כל שגרת החיים של היהודי – אכילתו ושתייתו ואפילו שנתו – בסוכה, ובאופן שהדברים האלה נעשים מצווה. אנו נכנסים לסוכה דווקא בשעה שהשמש כבר אינה מאירה בתוקפה, וכאשר מתחילות לנשוב רוחות קרות, כי אז דווקא הוא הזמן לצאת מן הבית ולהאיר את הרחוב. כך זוכים לקיום הפסוק "כל האזרח בישראל יישבו בסוכות" – "האזרח לשון עתיד, מה שאני עתיד להזריח... לעתיד לבוא" (לקוטי תורה שמיני עצרת פח,ג).

(תורת מנחם, כרך ד, עמ' 29)

מן המעיין

שמחת תורה | מאת הרב אליעזר ברוד, רב כרמי יוסף

התורה מקיפה אותנו

כל ימות החג אנו עושים הקפות סביב התורה, ואנו מתפללים לשנה טובה ולכתיבה וחתימה טובה. אחרי הושענא רבה, כשאנו בטוחים בגמר החתימה הטובה, התורה מקיפה אותנו ומבקשת מאיתנו שנקיים אותה כהלכתה.

(רבי יחזקאל מקוזמיר)

מן הסוכה אל הבית

"ביום השמיני עצרת תהיה לכם" (במדבר כט, לה). מתרגם תרגום יונתן: "תהוון בחדווא מן מטילכון לבתיכון". יש לדקדק בזה: מה השמחה והיום טוב ביציאה מן הסוכה אל הבית? אלא המשמעות הפנימית של המעבר מן הסוכה אל הבית היא המשכת האור ה'מקיף' של חג הסוכות בפנימיות, וזו סיבת השמחה.

(הרבי מליובאוויטש)

עוד הידור

בשמיני עצרת צריך כל יהודי להיעצר ולהתעכב. עליו לקבל עליו עוד הידור בסור מרע ועשה טוב, וקבלה זו עוזרת לו לקיים בפועל את ההחלטות הטובות של הימים הנוראים.

(אוצר פתגמי חב"ד)

דתשרי על עמיה

"יהא רעווא קמיה, דתשרי על עמיה" (זמירות לליל שבת). יהי רצון שרוח חודש תשרי, עם חגיו הקדושים, מנהגיו היקרים, והשפע של קדושה וטהרה החופף עליו, ישפיעו על מחשבותינו ומעשינו במשך כל השנה.

(רבי יהושע־השיל מאפטה)

עול תורה

עניינו של שמחת תורה הוא – מאחר שהימים הם ימי שמחה, צריכים לקבל עכשיו עול תורה. כי כל מצווה שקיבלו בשמחה, עדיין עושים בשמחה (כמאמר הגמרא, שבת קל). וכן שמעתי בשם הרבי מקוצק: מכיוון שיש לבני ישראל שמחה בימים אלה, מכניסים את השמחה בתורה.

(שפת אמת)

שמיני העשיר

'יום' רומז לגילוי, ככתוב "ויקרא אלוקים לאור יום". 'שמיני' – מלשון דשנות ושומן. 'עצרת' – מלשון עצירה ועיכוב. "ביום השמיני עצרת תהיה לכם" – כל הגילויים של חודש תשרי, שהוא מושבע ו'שמן' בגילויים נעלים, נעצרים ונקלטים בפנימיות בשמיני עצרת.

(ספר המאמרים תש"ב)

לרקוד אנו יכולים

פעם אחת, בעת הריקודים בשמחת תורה, אמר הרבי הריי"צ מליובאוויטש: מילא העבודה של ראש השנה ויום הכיפורים – זה למעלה מכוחנו, אך העבודה של שמחת תורה, לרקוד, הלוא זאת אנו יכולים. רְקדו! התרוממו! יותר שמח! יותר שמח!

אמרת השבוע

להתחיל מחדש

סיפר החסיד הידוע ר' הירשלי מליעווה, שנכנס שנה אחת בשמחת תורה אל רבי נחום־בער (בערניו) מסדיגורה, והרבי שאל אותו: "למה מוסיפים היום לקרוא בתורה גם את פרשת בראשית?".

ר' הירשלי שתק, וציפה לשמוע את תשובת הרבי. רבי נחום־בער הרהר כמה רגעים ואחר־כך אמר: "חושב אני שאם ייכנס אדם מישראל לבית הכנסת בשעה שכולם רוקדים ושמחים לכבוד התורה, וביודעו שהוא לא פתח ספר במשך כל השנה, תיפול רוחו בקרבו ויחשוב בליבו מה לו ולשמחה זו.

"לכן מתחילים לקרוא ביום זה מבראשית, לומר לו – שמח גם אתה בשמחתה של תורה, ואם לא למדת עד כה, אל תתייאש, כי יש לך הזדמנות להתחיל עכשיו מחדש".

פתגם חסידי

"את השעות של שמיני עצרת ושמחת תורה צריכים לייקר מאוד. בכל רגע אפשר לשאוב אוצרות בדליים ובחביות, בגשמיות וברוחניות, וכל זה על־ידי הריקודים" (אדמו"ר הרש"ב מליובאוויטש)

שמחה ותושייה

מאת לוי שייקביץ

נהג המשאית המקרטעת הופתע למראה השער הסגור של הקולחוז: "לרגל שמחה משפחתית, ייסגר המחסן מהיום, רביעי, בשעה 13:00, עד יום ראשון, ב־7 בבוקר".

הנהג סינן גידוף נרגז. "איפה נשמע דבר כזה?!", הלם בכעס על ההגה. מי שמע על קולחוז שמושבת לארבעה ימים לרגל שמחה משפחתית?! ומה יהיה על יבול הענבים שממלא את תא המטען. הרי לא ייתכן להחזיר את הסחורה לכרמים, או להשאיר אותה במשאית בחום הלוהט.

הוא ירד מהמשאית, התקרב אל השער הנעול והשקיף אל תוך הקולחוז. נפש חיה לא נראתה. מה יעשה?! אכן, גם הוא אשם, שאיחר את מועד האספקה, אבל כעת עליו לדווח על האירוע.

ואז הבחין כי השער אינו נעול. הוא פתחו לרווחה, הוביל את המשאית פנימה, ופרק את התוצרת סמוך למחסן. כשסיים חש הקלה. האשמה תיפול עכשיו על החבר חודיידטוב.

למחרת פנה אל המשרד הממונה על הקולחוזים באזור סמרקנד, וסיפר את אשר אירע. המנהל הנהן בפנים חמורות סבר. מעולם לא אהד את החבר רפאל חודיידטוב, היהודי האדוק, והנה נפלה לידו הזדמנות פז.

"תודה לך, חבר, על נאמנותך", אמר לנהג. "כבר מחר בבוקר אשלח פקח שיבדוק מה עלה בגורל התוצרת החקלאית שהבאת".

הנהג חש הקלה גדולה. האיום שריחף מעל ראשו הועבר אל המנהל היהודי של הקולחוז.

כשהלך הנהג נזכר המנהל כי מפעם לפעם נתקבלו תלונות דומות, על השבתת העבודה בחווה השיתופית בחגים יהודיים. הפעם חודיידטוב הגדיש את הסאה.

למחרת התייצב פקח נמרץ בשערי הקולחוז. הוא מצא את השער הסגור ועליו השלט המפליל. שום תכונה לא נראתה בחווה. האיש נכנס פנימה וראה את ארגזי הענבים, שהחלו להבאיש. מה מתרחש בקולחוז הזה!

בעודו מתהלך בשטח הגיעו לאוזניו קולות שירה. הוא החל ללכת בעקבות הצלילים ושמע בבירור זמר עליז, מלווה מחיאות כף והלמות ריקוד קצובות.

הפקח פתח את הדלת וראה המון אדם צוהל באולם שבלב הקולחוז. אנשים העבירו ספרי תורה מיד ליד, והניפו אותם מעל ראשי הרוקדים. האיש חרק את שיניו בכעס. כל חלקי הפאזל התחברו. החשוכים האלה, האדוקים, שלא גילו את האור הקומוניסטי, הרהיבו עוז לחגוג את ימי שמחת תורה ולהתבטל מעבודה. איך הם מעיזים!

הוא פסע בצעדים נמרצים למרכז האולם וחבט בשולחן העץ. דממה השתררה. תחילה החוגגים לא הבחינו בו כלל, ועתה נראו אותות ההלם היטב על פניהם. "היכן המנהל?", צעק הפקח.

רפאל חודיידטוב התייצב מולו. "מחר תתייצב לחקירה במשרדי הקג"ב. כדאי לך להכין תשובות משכנעות להתנהגות הפושעת של הקולחוז שבניהולך!", הטיח בו הפקח.

פחד גדול מילא את הנוכחים. ברגע אחד הושבתה השמחה והתחלפה בחרדה גדולה. להפתעת כולם התקרב רפאל אל הפקח, חיבקו בחום וקרא: "ברוך הבא! כמה שמחים אנו לראותך משתתף בשמחתנו!".

בטרם הספיק הלה להתעשת הוסיף רפאל ואמר: "הלוא יהודי אתה, כמונו. היום חג שמחת תורה! עזוב את ההבלים, ונחגוג יחד. על כל השאר נוכל לשוחח אחרי־כן!".

בקבוק וודקה הובא מייד, וצלוחית תקרובת הוגשה לפני האיש. האווירה המתוחה נשברה. הפקח נסחף באווירת החג, לגם מלוא הכוס מהוודקה ונהנה מהתקרובת. עוד כוס, ובשלישית כבר היה שתוי לגמרי. כעבור זמן השתרע על הספסל ושקע בתרדמה. החגיגה נמשכה כעת בשלווה עד שעת ערב מאוחרת.

יום חדש האיר על סמרקנד. המפקח התפכח משכרותו, ופנה אל משרד הממונה, שציפה לממצאים.

גם רפאל החל לתכנן את צעדיו. אמנם בתושייתו הצליח לעכב את הדיווח, אך ברור כי זה יוגש. עליו לפעול בחוכמה.

באותה עת שרר בסמרקנד מחסור חמור בצמיגים לגלגלי משאיות, והדבר גרר השבתה מתמשכת של מפעל גדול בעיר. ר' רפאל מיהר לנסוע לבירה, טשקנט. שם, בעזרת קצין בכיר בצבא, הצליח לקנות מלאי גדול של צמיגים. לפנות בוקר כבר היו הצמיגים בחצר המפעל המושבת.

מנהל המפעל לא ידע את נפשו. הוא הרעיף שבחים על ראשו של רפאל, על התושייה והאכפתיות שלו. משם מיהר ר' רפאל לקולחוז, וכצפוי מצא שם זימון לבירור דחוף במשרד הממונה על הקולחוזים.

קיתון של צוננים הטיח הבכיר לעברו: "ארבעה ימים הושבת הקולחוז בגלל החג והשבת שלכם! חגגתם והתהוללתם ורמסתם ברגל גסה את ערכי העמל הקומוניסטיים!".

רפאל העמיד פני נעלב. "אינכם מתביישים להאשים אותי?", תקף. "איש מלבדי לא נקף אצבע כדי לפתור את משבר הצמיגים. רק אני נסעתי לטשקנט והבאתי את הצמיגים הדרושים. מפעל שלם חזר היום לעבודה מלאה בזכותי. זו התודה שמגיעה לי?!".

הוא הניח מול פרצופו ההמום של איש השלטון את מכתב ההוקרה שקיבל זה עתה ממנהל המפעל. האיש המהם מילות התנצלות, ושיגר הוראה לאנשי צוותו: "מהיום איש לא יעז להיטפל לקולחוז של האזרח הנאמן והמסור חודיידטוב!".

(על־פי 'אתם שלום')

לומדים גאולה

מאת מנחם ברוד

'מקיפים' בסוכה

לעתיד לבוא יאיר האור ה'סובב כל עלמין', המכונה 'אור מקיף' (כפי שמוסבר בקבלה ובחסידות). זה הקשר המיוחד בין חג הסוכות ובין הגאולה, שכן גם בחג הסוכות אנו זוכים ל'אור המקיף'. הסוכה עניינה 'אור מקיף', החובק את היהודי.

בשפת הקבלה מכונה הקדושה האלוקית השורה בסוכה – 'מקיפים'. כידוע, האור האלוקי השופע מהקב"ה מתחלק לאורות 'פנימיים', המצטמצמים לפי ערכם של המקבלים, ולכן ביכולתם להתלבש בפנימיותם, ולאורות 'מקיפים' – אורות אין־סופיים, שאינם יכולים להתלבש בתוך גדרי הבריאה, ושהשפעתם עליה היא בהיותם כביכול מקיפים אותה. בסוכה מאירים אפוא אורות 'מקיפים', שהם אורות אלוקיים עליונים ביותר.

בזה ייחודה של הסוכה. היא בבחינת חיבוק שהקב"ה מחבק את היהודי. מוסבר בתורת החסידות, על יסוד הפסוק (בשיר השירים) "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני", ש"שמאלו תחת לראשי" מכוון כנגד ראש השנה ויום הכיפורים, שהם ימי דין ויראה ("שמאלו"), ואילו "וימינו תחבקני" אמור על חג הסוכות, שבו מתגלית אהבתו של הקב"ה לעם ישראל בבחינת 'חיבוק'.

גערת אדמו"ר האמצעי

דבר זה מסביר מדוע בעניין השינה בסוכה חורגים החסידים ממנהגם להדר במצוות, ואילו כאן הם נאחזים בהיתר ההלכתי של 'מצטער פטור' ואינם ישנים בסוכה. צער גשמי ודאי לא היה מונע מהם לקיים מצווה בהידור, אלא שכאן נוסף סוג אחר של צער.

וכך מסופר: רבנו הזקן, בעל התניא, הפקיד את בנו, אדמו"ר האמצעי, על חינוכם של האברכים הצעירים. פעם אחת סיפרו לו שהאברכים ישנים בסוכה. הוכיח אותם אדמו"ר האמצעי על כך, באומרו: "מנין ההעזה לישון ב'מקיפים'?! מילא ללמוד ב'מקיפים' – דחק ונכנס; אבל לישון ב'מקיפים'?! הלוא אדם מועד לעולם, בין ער בין ישן! אם אתם ישנים בסוכה, סימן שאתם מחשיבים את עצמכם בדרגה שבה יש לכם שליטה מוחלטת על עצמכם גם בשינה; האומנם?!". וסיים: "מי שהוא 'פנימי' אינו עושה אלא דברים התואמים את המדרגה הרוחנית שהשיג". מאז התייראו האברכים מה'מקיפים' של הסוכה (ספר השיחות תרצ"ו עמ' 295).

מכאן נובע יחס של יראת כבוד כלפי הסוכה והסכך. מסופר כי פעם אחת נכנס משרתו של אדמו"ר מהר"ש אל הסוכה בהיותו שרוי בכעס. אמר לו הרבי: "צריכים להתנהג בדרך־ארץ כלפי הסכך; הסכך אינו אוהב כעס".

אורות 'פנימיים'

בעוד הסוכה עניינה 'מקיפים', הרי ארבעת המינים הם בבחינת אורות 'פנימיים'. השתדלות רבה משקיעים יהודים במאמץ להשיג ארבעה מינים בתכלית ההידור. פעם אחת נסע הרבי הרש"ב מליובאוויטש למעיינות מרפא מחוץ לרוסיה והתעכב שם עד אחרי סוכות. לפני החג ביקש שישלחו לו אתרוג. בגלל שיבושי הדואר הגיע האתרוג לידי הרבי רק בבוקר החג הראשון. הדבר הסב לו צער רב. אמרה על כך הרבנית: "כל ההטבה שנתווספה בבריאותו במשך כל שהייתו שם, אבדה באותו יום שציפה לאתרוג".

בחצרות החסידים רואים במוחש את התממשות מאמרו של רבי יהושע בן־חנניה (סוכה נג,ב): "כשהיינו שמחים בשמחת בית־השואבה, לא ראינו שינה בעינינו". אחרי שעות של שמחה וריקודים מתיישבים להתוועדויות חסידיות בסוכה, עד אור הבוקר.

מאת מנחם כהן

סעודת חג בת מאה ועשר שנים

"כולם רצויים כאן". בורוכוב

משפחתו המורחבת של **אברהם בורוכוב** (67) מאור יהודה, נערכת מדי שנה לסעודה ההמונית והחגיגית בשמחת תורה. בעבורה אין זה עוד חג, אלא החג בה' הידיעה. כל בני המשפחה, מהגדולים ועד הקטנים, שותפים לסעודה, שבה יארחו מאות מתושבי העיר, בבית הכנסת המרכזי של עולי בוכרה. הם דואגים לאוכל ביתי בשפע כמיטב המסורת, לכלים נאים, והעיקר – לאווירה שמחה ולאירוח במאור פנים.

השנה זו תהיה הפעם המאה ועשר שמסורת סעודת החג תתקיים על־ידי משפחת בורוכוב. באים לאירוע לא רק תושבים מן השורה אלא גם אישים נכבדים תושבי העיר. זו סעודה שנולדה מתוך כאב, והפכה ברבות השנים לסמל של דאגה לזולת והתחשבות בכל אחד ואחד, גם בפשוטי העם.

העלבון וההחלטה

זה קרה בשמחת תורה, בסמרקנד, לפני מאה ואחת־עשרה שנים. **זכריה בורוכוב**, סבו של אברהם, צעד עם בני הקהילה לעבר ביתו של אחד מנכבדי העיר, שבו נערכה סעודה חגיגית. שמחתו של זכריה נקטעה בשל מחזה עצוב: יהודים עניים, שהתיישבו סביב השולחן העמוס בשפע של מאכלים, התבקשו לקום ולפנות את מקומם לטובת אנשים בעלי מעמד גבוה מהם, בעלי ממון וכדומה.

זכריה כאב את המחזה המביש, שהיה עד לו, וחש פגיעה אישית על כבודם המושפל של יהודי 'עמך'. הוא קם ממקומו, מחה על המעשה, ויצא לעבר ביתו, כשהוא מזמין את היהודים הפשוטים להתלוות אליו ולערוך את סעודת החג על שולחנו. "עוד באותו יום החליט אבא שמהשנה הבאה יקיים בשמחת תורה סעודה ציבורית בביתו", מספר נכדו, אברהם. "היו שניסו להניא את אבא מהחלטתו בטענה שזה יהיה קשה לו, אבל הוא לא היה מוכן לשמוע דבר. זו הייתה החלטת ברזל".

נס הצלה

חיזוק מרגש להחלטתו של זכריה בא ממקום מסעיר. "כמה חודשים לפני שמחת תורה נולד ילד במשפחה", משחזר אברהם את האירוע. "ביום החג היה קר, והתינוק הונח בקערה ליד האח, כדי שיתחמם. בדרך לא ברורה התינוק התגלגל והתהפך לתוך האש. המולה פרצה במקום ובנס הצליחו לחלץ את התינוק מן הגחלים הבוערות בלי כל פגע, בחסדי שמיים.

"סבא התרגש מאוד, ואמר לכל בני המשפחה ולידידיו שהנס המפעים הזה של הצלת הבן התחולל בזכות הסעודה שהחליט לערוך מדי שנה. זה היה בעבורו הסימן והחיזוק הטוב ביותר לקיים את הסעודה הזאת כל חייו".

רבים נהרו לסעודה של משפחת בורוכוב בסמרקנד, וזו נהפכה למסורת גם אחרי העלייה לארץ. אביו של אברהם המשיך במסורת, ואירח קהל רב מדי שנה בשמחת תורה. בשנים האחרונות זוכה אברהם, דור שלישי, להמשיך את המנהג.

בדרכו של סבא

"אנחנו עורכים סעודה מכובדת אחרי תפילת שחרית, כיאה ליום שבו שמחים עם התורה", הוא מספר. "בדרכו של סבא, אנחנו מזמינים את כולם. כולם רצויים כאן, ואנחנו מאושרים מהזכות לחגוג ולשמוח יחד".

הושענא רבה

ביום השביעי של חג הסוכות היו מקיפים בבית המקדש את המזבח שבע פעמים. סביב המזבח הועמדו ענפי ערבות, משום שהערבה גדלה על המים, ובחג נידונים על המים.

התפילות הנאמרות בהקפות האלה נקראות 'הושענא', על שם צירוף המילים "הושע נא" או "הושיעה נא". היום השביעי, שבו מרבים בתפילות האלה, נקרא 'הושענא רבה'. זה גם יום גמר החתימה הטובה.

למחלקת המודעות (בלבד) של 'שיחת השבוע':
טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

שבע הקפות

שאלה: מדוע עושים שבע הקפות בהושענא רבה ובשמחת תורה?

תשובה: המספר שבע הוא, כידוע, בעל משמעות יסודית ושיטתית ביהדות. שבעת ימי השבוע, שבעת הרקיעים בשמיים, שבעת קני המנורה, ושבעת ימי פסח וסוכות. כמו־כן ימי ספירת העומר הם שבעה שבועות (מפסח ועד שבועות), וכמובן שבע הספירות (המידות) שבתורת הקבלה: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד ומלכות. בכל אחת מן ההקפות התפילות עוסקות באחת הספירות.

ועוד זיכרון: בעת כניסת בני ישראל לארץ ישראל, אחרי היותם במדבר, נצטווה יהושע בן־נון (יהושע ו) שהכוהנים יישאו את ארון ברית ה' ויקיפו את חומת יריחו במשך שבעה ימים, וביום השביעי יעשו שבע הקפות סביב העיר, כאשר הכוהנים נושאים את ארון הברית, ותוקעים בשופרות, ואז ביום השביעי נפלה חומת יריחו.

למעשה: בהושענא רבה לאמירת 'הושענות' – לאחר אמירת הלל, מוציאים את ספרי התורה (למנהג חב"ד את כל ספרי התורה שבארון הקודש), ומרבים בתפילות ותחנונים על הגשמים, ומקיפים את הבימה עם הלולב (ויש קהילות שבהן מקיפים גם עם הערבה), ובסיום התחנונים מניחים הצידה את הלולב ונוטלים את הערבה (ה'הושענא') בלבד, וחובטים אותה בקרקע.

בליל שמחת תורה וביומו מוציאים את כל ספרי התורה מארון הקודש. למנהג הספרדים והחסידים מקיפים שבע פעמים את הבימה שבבית הכנסת, כפי שנהג האר"י ז"ל. למנהג חב"ד מקיפים שבע פעמים רק בלילה, אבל ביום מקיפים את הבימה שלוש וחצי הקפות רצופות (אף שאומרים את כל נוסח ההקפות), ואחרי חצי הקפה רוקדים.

מקורות: טושו"ע או"ח סי' תרסד ותרסט ונו"כ. 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' שעח.